

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia 9 listopada 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w m. st. Warszawie z Michała Sobczaka na Płk Władysława Beliny-Prażmowskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi m. st. Warszawy.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada m.st. Warszawy nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy Michała Sobczaka. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do

organu nadzoru w dniu 9 listopada 2017 r. (pismo z dnia 9 listopada 2017 r. znak: BUW-940-229(2)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Michała Sobczaka wypełnia normę art. 1 ustawy.

Michał Sobczak (1893 – 1942), to działacz polskiego ruchu robotniczego ukrywający się pod pseudonimem Paweł. Z zawodu szewc. Był rodowitym warszawiakiem. Należał do Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy (SDKPiL), a od 1918 r. – Komunistycznej Partii Polski (KPP). Działał w Stowarzyszeniu Przyjaciół ZSRS. W styczniu 1942 r. wstąpił do Polskiej Partii Robotniczej (PPR). Terenem jego działalności było głównie Powiśle i Starówka, a większość konspiracyjnych zebrań partyjnych odbywała się w jego mieszkaniu. Aresztowany przez hitlerowców 28 września 1942 r., zginął 16 października 1942 r. w Warszawie w publicznej egzekucji jako jeden z 50 więźniów Pawiaka wraz z Kazimierzem Grodeckim ps. „Góral”, „Tomek”. Egzekucja była odwetem za wysadzenie tydzień wcześniej torów kolejowych na wszystkich sześciu wlotowo-wylotowych liniach węzła warszawskiego.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy Michała Sobczaka na ulicę Płk Władysława Beliny-Prażmowskiego.

Władysław Zygmunt Belina - Prażmowski (ur. 3 maja 1888 w Ruszkowcu, zm. 13 października 1938 w Wenecji) – pułkownik kawalerii Wojska Polskiego, urzędnik samorządowy II Rzeczypospolitej, kawaler Orderu Virtuti Militari.

Ukończył gimnazjum filologiczne, gdzie zdał maturę w 1905 r. Od tego roku studiował na Politechnice Lwowskiej, po czym w 1913 r. przeniósł się na Akademię Górniczą w Leoben.

Od 1909 r. był członkiem Związku Walki Czynnej, uzyskując stopień oficerski chorążego oraz należał do Związku Strzeleckiego. W 1911 r. awansował na porucznika. Tworzył oddziały związku podczas pobytu we Francji, Belgii i Szwajcarii. W 1913 r. został zastępcą komendanta okręgu krakowskiego ZWC, a w 1914 r. objął dowództwo szkolnej kompanii wakacyjnej. 2 sierpnia 1914 r. objął dowództwo siedmioosobowego patrolu, który w nocy dnia następnego wkroczył do zaboru rosyjskiego. Ten sam patrol, już w mundurach, konno i uzbrojony, ponownie przeszedł 6 sierpnia kordon graniczny i stoczył bezkrwawą potyczkę z rosyjskimi policjantami stając się tym samym pierwszym oddziałem kawalerii legionowej (tzw. „siódemka Beliny”). 13 sierpnia stworzył pierwszy szwadron kawalerii w sile 140 ludzi. Awansował na rotmistrza w maju 1915 r. W latach 1914–1917 oficer Legionów Polskich, organizator i dowódca 1 Pułku Ułanów Legionów Polskich,

tw. „belniaków”. Na jego czele przeszedł cały szlak bojowy Legionów. W styczniu 1917 r. mianowany majorem, a w grudniu 1918 r. awansował na podpułkownika.

Po zakończeniu I wojny światowej w armii polskiej. Był organizatorem i dowódcą 1 Brygady Kawalerii, na której czele stoczył wiele bitew na wojnie z Ukraińcami i bolszewikami. Sławny ze zdobycia Wilna w kwietniu 1919 r. Dowodził grupą kawalerii w 1920 roku. 7 maja 1919 r. został awansowany na pułkownika z dniem 1 maja 1919 r.

W 1929 r. zamieszkał w Krakowie, był tutaj prezesem Oddziału Krakowskiego Związku Legionistów. W latach 1931–1933, po wystąpieniu z wojska, pełnił funkcję Prezydenta Miasta Krakowa, a w latach 1933–1937 – wojewody lwowskiego. Po powrocie do Krakowa w 1937 został dyrektorem generalnym Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla SA. W lutym 1936 r. został wybrany prezesem Koła Belniaków. W 1936 r. został członkiem Komitetu Głównego Zjazdu Górskiego zorganizowanego w sierpniu 1936 r. w Sanoku.

W 1937 r. przeszedł na emeryturę ze względu na pogarszający się stan zdrowia. Zmarł 13 października 1938 r. na atak serca w Wenecji, gdzie odbywał kurację zdrowotną. Uroczystości pogrzebowe w Krakowie stały się wielką manifestacją patriotyczną porównywalną w swych rozmiarach do tych po śmierci Marszałka Piłsudskiego. Został pochowany 20 października 1938 r. na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, w kwaterze 69.

Pozostała po nim pamięć o bohaterskich i pełnych ułańskich fantazji walkach o niepodległość w latach 1914–1920, sława twórcy odrodzonej kawalerii i urosła jeszcze za życia legenda. W Krakowie nazwano aleję jego imienia.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera

